

Καμπανάκι από γιατρούς του ΕΚΠΑ

Ο αριθμός θανάτων που αποδίδονται στον κορονοϊό είναι πιθανότατα υποτιμημένος

Υποτιμημένος είναι πιθανότατα ο αριθμός των θανάτων που αποδίδονται σε λοίμωξη COVID-19 στις επίσημες αναφορές, όπως σχολιάζουν οι γιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιωάννης Ντάνας, Μαρία Γαβριατοπούλου και Θάνος Δημόπουλος, συνοψίζοντας τα ευρήματα μελέτης, που αναλύει τους δείκτες θνησιμότητας και νοσηρότητας κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Σύμφωνα με τη μελέτη και όπως μεταδίδει το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων δεν λαμβάνονται υπόψη οι θάνατοι που σχετίζονται έμμεσα με τον ιό και επιπλοκές της λοίμωξης, καθώς και όσοι σχετίζονται έμμεσα με τα ληφθέντα μέτρα για περιορισμό του ιού SARS-CoV-2.

Στην αρχή της πανδημίας, τα άτομα που πέθαναν λόγω COVID-19 μπορεί να μην είχαν αναγνωρισθεί λόγω ανεπαρκούς γνώσης και εμπειρίας σχετικά με τη λοίμωξη ή και έλλειψης υλικοτεχνικών δομών. Έτσι,

οι θάνατοι αυτών των ασθενών μπορεί να έχουν αποδοθεί σε άλλη αναπνευστική νόσο, όπως η γρίπη. Άνθρωποι που κατέληξαν στο σπίτι ή σε γηροκομεία μπορεί να μην είχαν εξεταστεί ή διαγνωστεί με κορονοϊό και αυτοί οι θάνατοι δεν υπολογίζονται στη θνησιμότητα που σχετίζεται με την πανδημία.

Επιπλέον, άλλοι θάνατοι που δεν προέρχονται άμεσα λόγω λοίμωξης COVID-19 ενδέχεται να προήλθαν από την πανδημία, ιδίως όταν σχετίζονται με ανησυχίες σχετικά με την έκθεση στον ιό SARS-CoV-2 και τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης. Μία σχετική μελέτη έδειξε ότι οι νοσηλείες σε εγκαταστάσεις βετεράνων στις ΗΠΑ για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και δυνητικά απειλητικές για τη ζωή, όπως έμφραγμα του μυοκαρδίου και εγκεφαλικό επεισόδιο, μειώθηκαν κατά 41,9% κατά τις πρώτες εβδομάδες της πανδημίας. Συμπτωματικοί ασθενείς μπορεί να μην αναζήτησαν ιατρική φροντίδα κατά τη διάρκεια των αυστηρών μέτρων περιορισμού των μετακινήσεων, ωστόσο δεν έχει καταστεί σαφές εάν αυτή η πρακτική έχει οδηγήσει σε επιπλέον θανάτους ή ποιες θα είναι οι μακροχρόνιες επιπτώσεις σε αυτούς τους ασθενείς.

Αντίθετα, τα μέτρα καραντίνας μπορεί, επίσης, να έχουν οδηγήσει σε μείωση των θανάτων από άλλες αιτίες, όπως τροχαία ατυχήματα, επειδή λιγότερα άτομα οδηγούσαν στους δρόμους. Ακόμη, τα κοινωνικά μέτρα αποστασιοποίησης έχουν αποδειχθεί ότι μειώνουν την επίπτωση της γρίπης και άλλων αναπνευστικών ιών, και πιθανώς οδηγούν σε μείωση των θανάτων από αυτές τις αιτίες.

Υπό αυτό το πρίσμα, η αξιολόγηση των επιπλέον θανάτων πέραν των αναμενόμενων, με βάση τα στατιστικά στοιχεία προηγούμενων ετών, αποτελεί μία ενδιαφέρουσα προσέγγιση, όπως αναφέρουν οι επιστήμονες. Κατά την έξαρση της πανδημίας στις ΗΠΑ, καταγράφηκαν επιπλέον 87.001 θάνατοι, εκ των οποίων το 65% μπορούσε να αποδοθεί σε λοίμωξη από COVID-19, ενώ το υπόλοιπο 35% αποδόθηκε είτε σε σφάλματα καταγραφής των δεδομένων είτε στην αποφυγή ιατρικής φροντίδας λόγω φόβου COVID-19.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι δεν θα πρέπει να παραβλέπονται και οι δείκτες νοσηρότητας κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Όπως και με τη θνησιμότητα, υπάρχουν άμεσες και έμμεσες συσχετίσεις με τη νοσηρότητα, πολλές από τις οποίες δεν μπορούν ακόμη να εκτιμηθούν πλήρως.

Οι νοσηλείες λόγω COVID-19 αποτελούν σημαντικό και άμεσο μέτρο για την εκτίμηση της νοσηρότητας. Ωστόσο, είναι δυσχερές η εκτίμηση των μακροχρόνιων επιπλοκών της νόσου COVID-19, όπως -για παράδειγμα- σε ασθενείς με υπολειμματική καρδιαγγειακή και πνευμονική βλάβη. Επιπλέον, η κοινωνικο-οικονομική αναταραχή που προκάλεσε η πανδημία και οι επιπτώσεις στον ψυχολογικό τομέα, τόσο των ασθενών όσο και όλων των πολιτών που τηρούσαν τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης, σαφώς και έχουν έμμεση επίπτωση στους δείκτες νοσηρότητας.

